

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EUROSISTĒMA

EUROSISTĒMAS SPECIĀLISTU MAKROEKONOMISKĀS IESPĒJU APLĒSES EURO ZONAI

Pamatojoties uz informāciju, kas pieejama līdz 2007. gada 24. maijam, Eurosistēmas speciālisti sagatavojuši euro zonas makroekonomiskās attīstības iespēju aplēses.¹ Paredzams, ka reālā IKP gada vidējais pieaugums 2007. gadā būs 2.3–2.9% un 2008. gadā – 1.8–2.8%. Tiek lēsts, ka vispārējā saskaņotā patēriņa cenu indeksa (SPCI) vidējais kāpuma temps 2007. gadā būs 1.8–2.2% un 2008. gadā – 1.4–2.6%.

1. ielikums

TEHNISKIE PIENĒMUMI

Eurosistēmas speciālistu iespēju aplēšu pamatā ir vairāki pieņēmumi par procentu likmēm, valūtas kursiem, naftas cenām un fiskālo politiku.

Tehniskie pieņēmumi par procentu likmēm un gan naftas, gan neenerģijas preču cenām balstīti uz tirgus gaidām atbilstoši stāvoklim 2007. gada 11. maijā. Īstermiņa procentu likmēm, kuras nosaka, ņemot vērā 3 mēnešu EURIBOR, tirgus gaidas balstītas uz biržā netirgoto nākotnes līgumu procentu likmēm, kas atspoguļo ienesīguma līknes stāvokli pēdējā datu aktualizēšanas termiņā. Tas norāda uz kāpumu no 4.0% maija vidū līdz vidēji 4.2% 2007. gadā un tālāku kāpumu līdz vidēji 4.5% 2008. gadā. Tirgus gaidas attiecībā uz euro zonas valstu valdības 10 gadu obligāciju nominālajām peļņas likmēm rāda, ka 2007. un 2008. gadā tās saglabāsies gandrīz nemainīgas (vidēji 4.2% 2007. gadā un 4.3% – 2008. gadā) atbilstoši maija vidus līmenim (4.2%). Pamatojoties uz tendencēm biržā tirgoto nākotnes līgumu tirgū divu nedēļu periodā, kas beidzās pēc pēdējā datu aktualizēšanas termiņa, pieņemts, ka gada vidējās naftas cenas 2007. gadā būs 65.0 ASV dolāri par barelu un 2008. gadā – 69.9 ASV dolāri par barelu. Pieņemts, ka neenerģijas preču cenu gada vidējais pieaugums ASV dolāros 2007. gadā būs 22.0% un 2008. gadā – 4.9%.

Izdarīts tehniskais pieņēmums, ka iespēju aplēšu periodā divpusējie valūtas kursi nemainās salīdzinājumā ar vidējiem rādītājiem, kas dominēja divu nedēļu laikā līdz pēdējam datu aktualizēšanas termiņam. Tas nozīmē, ka euro kurss attiecībā pret ASV dolāru ir 1.36 un efektīvais euro kurss – par 3.7% augstāks nekā vidēji 2006. gadā.

Pieņēmumi par fiskālo politiku pamatoti uz atsevišķu euro zonas valstu budžeta plāniem. Tie ietver visus politikas pasākumus, kurus jau apstiprinājuši valstu parlamenti vai kurus valdības jau detalizēti izstrādājušas un kurus varētu apstiprināt likumdošanas procesā.

STARPTAUTISKĀ VIDE

Gaidāms, ka euro zonas ārējā vide iespēju aplēšu periodā joprojām būs labvēlīga. Lai gan paredzams, ka reālā IKP pieaugums ASV un Japānā mazliet samazināsies salīdzinājumā ar pēdējiem gadiem, gaidāms, ka reālā IKP kāpums Āzijas attīstības valstīs joprojām ievērojami pārsniegs pasaules vidējo rādītāju. Paredzams, ka arī vairākumā citu lielo valstu turpināsies dinamiska izaugsme. Turklāt gaidāms, ka valstīs, kas 2004. gada 1. maijā pievienojās Eiropas Savienībai, saglabāsies spēcīgs pieauguma temps.

¹ Eurosistēmas speciālistu makroekonomiskās iespēju aplēses kopīgi izstrādā ECB un euro zonas valstu NCB speciālisti. Šīs iespēju aplēses divas reizes gadā izmanto par pamatu ECB Padomes vērtējumam par tautsaimniecības attīstību un cenu stabilitātes riskiem. Sīkāka informācija par izmantotajām procedūrām un metodēm sniegta dokumentā *A guide to Eurosystem staff macroeconomic projection exercises* (ECB, 2001. gada jūnijs). Lai atspoguļotu ar iespēju aplēsēm saistīto nenoteiktību, katrā mainīgā lieluma atainošanai izmanto diapazonus. Diapazonus veido, izmantojot atšķirības starp faktisko iznākumu un vairāku iepriekšējo gadu laikā sagatavotajām iespēju aplēsēm. Diapazons ir divreiz lielāks par šo atšķirību vidējo absolūto vērtību.

Kopumā paredzams, ka pēc 6.0% pieauguma 2006. gadā pasaules reālā IKP gada pieaugums ārpus euro zonas 2007. gadā būs vidēji aptuveni 5.1% un 2008. gadā – 5.0%. Tiek lēsts, ka pieaugums euro zonas ārējos eksporta tirgos 2007. gadā būs aptuveni 5.6% un 2008. gadā – 6.9%.

REĀLĀ IKP PIEAUGUMA IESPĒJU APLĒSES

Pagājušā gada 4. ceturksnī euro zonas reālā IKP pieauguma temps salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni bija 0.9%. Saskaņā ar *Eurostat* pirmo aplēsi šā gada 1. ceturksnī tas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni palielinājās par 0.6%. Gaidāms, ka reālais IKP iespēju aplēšu periodā turpinās palielināties aptuveni par 0.6% ceturksnī. Tāpēc paredzams, ka reālā IKP gada vidējais kāpums 2007. gadā būs 2.3–2.9% un 2008. gadā – 1.8–2.8%.

1. tabula. Makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai

(gada vidējās pārmaiņas; %)^{1), 2)}

	2006	2007	2008
SPCI	2.2	1.8–2.2	1.4–2.6
Reālais IKP	2.9	2.3–2.9	1.8–2.8
Privātais patēriņš	1.8	1.7–2.1	1.6–2.8
Valdības patēriņš	2.0	1.0–2.0	1.0–2.0
Kopējā pamatkapitāla veidošana	5.1	3.8–6.0	1.9–5.1
Eksports (preces un pakalpojumi)	8.5	4.8–7.6	4.0–7.2
Imports (preces un pakalpojumi)	8.0	4.6–8.0	3.9–7.3

1) Katra mainīgā lieluma un perioda robežas noteiktas, pamatojoties uz vidējo absolūto starpību starp faktiskajiem rezultātiem un euro zonas centrālo banku agrāk veiktajām iespēju aplēsēm. Reālā IKP un tā sastāvdaļu iespēju aplēsēs izmantoti atbilstoši darbadienu skaitam koriģēti dati. Eksporta un importa iespēju aplēsēs ietverta euro zonas iekšējā tirdzniecība.

2) Šajos rādītājos Slovēnija ietverta jau 2006. gadā, izņemot attiecībā uz SPCI, kur Slovēnija ietverta tikai no 2007. gada. Slovēnijas īpatsvars euro zonas IKP ir aptuveni 0.3%.

Gaidāms, ka no IKP iekšzemes izdevumu sastāvdaļām privātais patēriņš pietiekami absorbēs netiešo nodokļu kāpumu 2007. gada sākumā, atspoguļojot rīcībā esošo ienākumu nepārtrauktu pieaugumu. Paredzams, ka tos savukārt labvēlīgi ietekmēs uzlabojumi darba tirgū, kā arī zināmā mērā ar darba samaksu nesaisīto ienākumu pieauguma kāpums saistībā ar augsto uzņēmumu peļņu. Gaidāms, ka uzkrājumu daļa iespēju aplēšu periodā pamatā saglabāsies stabila un privātā patēriņa gada vidējais pieaugums 2007. gadā būs 1.7–2.1% un 2008. gadā – 1.6–2.8%. Paredzams, ka valdības patēriņš mēreni pieaugs par 1.0–2.0% gan 2007., gan 2008. gadā.

Ieguldījumus uzņēmējdarbībā arī turpmāk vajadzētu veicināt labvēlīgajām pieprasījuma perspektīvām, augstajai uzņēmumu peļņai un joprojām labvēlīgajiem finansēšanas nosacījumiem. Gaidāms, ka valdības ieguldījumu pieaugums arī būs augstāks nekā IKP pieaugums. Savukārt paredzams, ka privātie ieguldījumi mājoklī iespēju aplēšu periodā samazināsies, atspoguļojot tālāku pieauguma tempa pazemināšanos mājokļu tirgos. Kopumā gaidāms, ka kopējo ieguldījumu pamatlīdzekļos gada vidējais pieauguma temps 2007. gadā būs 3.8–6.0% un 2008. gadā – 1.9–5.1%.

Gaidāms, ka, joprojām saglabājoties stabilam ārējā pieprasījuma pieaugumam, eksporta kāpums turpinās veicināt ekonomisko aktivitāti. Tomēr paredzams, ka sakarā ar konkurences pieaugumu pasaulē un agrākās cenu konkurētspējas samazināšanās novēloto ietekmi aplēšu periodā nedaudz samazināsies eksporta ārpus euro zonas tirgus daļas. Kopumā tiek lēsts, ka gada vidējais eksporta kopapjoms (ieskaitot euro zonas iekšējo tirdzniecību) pārmaiņu temps 2007. gadā būs 4.8–7.6% un 2008. gadā – 4.0–7.2%. Paredzams, ka gada vidējais importa kopapjoma pieauguma temps 2007. gadā būs 4.6–8.0% un 2008. gadā – 3.9–7.3%. Gaidāms, ka neto tirdzniecības devums iespēju aplēšu periodā pamatā būs neitrāls.

Paredzams, ka pēdējā laika labvēlīgā darba tirgus tendence turpināsies. Gaidāms, ka iespēju aplēšu periodā vispārējās nodarbinātības pieaugums joprojām būs stabils, jo to pozitīvi ietekmēs kopējā pieprasījuma kāpums un pieņēmums, ka darbaspēka izmaksu kāpums joprojām ir mērens. Vienlaikus tiek lēsts, ka sakarā ar nodarbinātības izredžu uzlabošanu un vairākās euro zonas valstīs notiekošajām strukturālajām darba tirgus reformām pieaugs darbaspēka piedāvājums. Paredzams, ka līdzekus tam bezdarba līmenis iespēju aplēšu periodā turpinās mazināties.

CENU UN IZMAKSU IESPĒJU APLĒSES

Kopš 2006. gada septembra gada inflācija turējusies nedaudz zem 2% enerģijas cenu dinamikas labvēlīgu tendenču dēļ. Paredzams, ka nākotnē inflāciju spēcīgi ietekmēs mainīgais netiešo nodokļu un vienības darbaspēka izmaksu ieguldījums. Gaidāms, ka 2007. gadā augstāki netiešie nodokļi būtiski ietekmēs SPCI inflāciju (kopējais ieguldījums euro zonā – 0.5 procentu punkti), savukārt 2008. gadā pagaidām zināmo netiešo nodokļu pasākumu ietekme uz SPCI inflāciju būs neitrāla. Vienlaikus iespēju aplēšu pamatā ir gaidas, ka iespēju aplēšu periodā visas tautsaimniecības darba samaksas kāpums būs nedaudz straujāks. Tā kā paredzams, ka saglabāsies pamatā stabils darba ražīguma pieaugums, iespēju aplēšu periodā gaidāms mērens vienības darbaspēka izmaksu kāpums. Visbeidzot, SPCI iespēju aplēses balstās arī uz gaidām, ka būs vērojams noturīgs, lai gan nedaudz zemāks, peļņas maržu pieaugums un nepreču imports radīs tikai nelielu cenu spiedienu, kā arī saglabāsies pozitīva administratīvi regulējamo cenu ietekme uz inflāciju. Izvērtējot šos dažādos faktorus, tiek lēsts, ka 2007. gadā vispārējā SPCI vidējais pieauguma temps būs 1.8–2.2% un 2008. gadā – 1.4–2.6%.

SALĪDZINĀJUMS AR 2007. GADA MARTA IESPĒJU APLĒSĒM

Attiecībā uz reālo IKP pieaugumu paredzams, ka pašreizējais pieauguma tempa diapazons 2007. gadam tuvinās 2007. gada marta "Mēneša Biļetenā" publicēto ECB speciālistu makroekonomisko iespēju aplēšu diapazona augšējai robežai. 2008. gadam diapazons koriģēts un tagad ir nedaudz zemāks, nekā iepriekš paredzēts, atbilstoši nedaudz augstāku enerģijas cenu gaidāmajai ietekmei un spēcīgākam euro kursam. Attiecībā uz SPCI inflāciju 2007. gadam paredzamais diapazons koriģēts un tagad ir nedaudz augstāks, galvenokārt atspoguļojot pieņēmumu par nedaudz augstākām enerģijas cenām, nekā paredzēts iepriekšējās iespēju aplēsēs, savukārt 2008. gadam paredzamais diapazons palicis nemainīgs.

2. tabula. Salīdzinājums ar 2007. gada marta iespēju aplēsēm

(gada vidējās pārmaiņas; %)

	2006	2007	2008
Reālais IKP – 2007. gada marts	2.8	2.1–2.9	1.9–2.9
Reālais IKP – 2007. gada jūnijs	2.9	2.3–2.9	1.8–2.8
SPCI – 2007. gada marts	2.2	1.5–2.1	1.4–2.6
SPCI – 2007. gada jūnijs	2.2	1.8–2.2	1.4–2.6

2. ielikums

CITU INSTITŪCIJU PROGNOZES

Ir pieejamas arī vairākas starptautisko organizāciju un privātā sektora iestāžu sagatavotās prognozes euro zonai. Taču šīs prognozes nav precīzi salīdzināmas cita ar citu vai ar Eurosistēmas speciālistu makroekonomiskajām iespēju aplēsēm, jo tās sagatavotas citā laikā un tāpēc ir daļēji novecojušas. Turklāt to pieņēmumi par fiskālajiem, finanšu un ārējiem mainīgajiem lielumiem, t.sk. naftas cenām, iegūti, izmantojot atšķirīgas (daļēji nenorādītas) metodes.

Visbeidzot, dažādās prognozēs izmantotas atšķirīgas metodes datu koriģēšanai atbilstoši darbadienu skaitam (sk. tabulu).

Pašlaik pieejamās citu institūciju prognozes norāda, ka euro zonas reālā IKP pieaugums 2007. gadā būs 2.3–2.7% un 2008. gadā – 2.2–2.5%. Saskaņā ar šīm prognozēm gaidāms, ka gada vidējā SPCI inflācija 2007. gadā būs 1.8–2.0% un 2008. gadā – 1.9–2.0%. Visas prognozes iekļaujas Eurosistēmas iespēju aplēšu diapazonos.

Euro zonas reālā IKP pieauguma un SPCI inflācijas prognožu salīdzinājums

(gada vidējās pārmaiņas; %)

	Publisko- šanas datums	IKP pieaugums			SPCI inflācija		
		2006	2007	2008	2006	2007	2008
SVF	2007. gada aprīlis	2.6	2.3	2.3	2.2	2.0	2.0
Eiropas Komisija	2007. gada maijs	2.7	2.6	2.5	2.2	1.9	1.9
OECD	2007. gada maijs	2.8	2.7	2.3	2.2	1.8	2.0
<i>Consensus Economics</i> prognozes	2007. gada maijs	2.8	2.5	2.2	2.2	1.9	1.9
<i>Survey of Professional Forecasters</i>	2007. gada maijs	2.8	2.5	2.3	2.2	1.9	1.9
Eurosistēmas speciālistu iespēju aplēses	2007. gada jūnijs	2.9	2.3–2.9	1.8–2.8	2.2	1.8–2.2	1.4–2.6

Avoti: Eiropas Komisijas ekonomiskās prognozes, 2007. gada pavasaris; SVF Pasaules tautsaimniecības perspektīvas, 2007. gada aprīlis; OECD Tautsaimniecības perspektīvas Nr. 81, 2007. gada maijs, priekšizdevums; *Consensus Economics* prognozes un ECB *Survey of Professional Forecasters*.

Piezīme. Gan Eurosistēmas speciālistu makroekonomiskajās iespēju aplēsēs, gan OECD prognozēs uzrādīts atbilstoši darbadienu skaitam koriģēts gada pieauguma temps, bet Eiropas Komisija un SVF gada pieauguma tempu uzrāda, neveicot korekcijas atbilstoši darbadienu skaitam gadā. Citās prognozēs nav norādīts, vai tajās uzrādītie dati ir vai nav koriģēti atbilstoši darbadienu skaitam.

© Eiropas Centrālā banka, 2007

Adrese: Kaiserstrasse 29, 60311 Frankfurt am Main, Germany
 Pasta adrese: Postfach 16 03 19, 60066 Frankfurt am Main, Germany
 Tālrunis: +49 69 1344 0
 Fakss: +49 69 1344 6000
 Interneta lapa: <http://www.ecb.int>

Visas tiesības rezervētas.

Atļauta pārpublicēšana izglītības un nekomerciālos nolūkos, norādot avotu.